

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1936 kl. 10 f. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 13, angående viss omläggning av hälsovårdsnämndernas på landet befogenheter och åligganden.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 122, har herr *Back* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa dels om sådan ändring av hälsovårdsstadgan, att hälsovårdsnämndernas å landet befogenhet att utöva kontroll av livsmedelsproduktionen inom andra kommuners hälsovårdsområden måtte inskränkas till områden, som sakna särskilda hälsovårdsnämnder, dels att bestämmelser måtte tilläggas hälsovårdsstadgan, varigenom hälsovårdsnämnd, som underrättas om missförhållanden rörande inom dess område producerad mjölk och andra matvaror, ålägges inskrida till undanröjande av påvisade brister.

Motionen.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden från medicinalstyrelsen och länsstyrelsen i Stockholms län, varjämte utskottet berett Svenska landskommunernas förbund tillfälle att yttra sig i ärendet.

Yttranden.

Medicinalstyrelsen avstyrker motionen och har som huvudskäl härför anfört bland annat följande. I motiven till hälsovårdsstadgan har framhållits, att en effektiv kontroll ej kunde förväntas genomförd på frivillighetens väg utan måste ske genom lagbestämmelser. Att förhindra ett födoämnes avsändande från produktionsstället inom annat hälsovårdsdistrikt vållar vida mindre svårigheter än att förebygga dess försäljning på skilda ställen inom det egna hälsovårdsområdet. Även för producenten uppstå fördelar härigenom, enär det för honom är förmånligare, när varan kasseras redan på produktionsstället, varvid han slipper transportkostnader och i stället kan använda varan till utfodring av djur o. s. v. Hälsovårdsnämndens åligganden äro under alla förhållanden desamma, vare sig den utgöres av kommunalnämnd eller är särskilt tillsatt. De sanitära förhållandena kunna icke med ett enda slag bringas till samma standard över hela riket. Vad i hälsovårdsstadgan fordras är minimikrav, och vad därutöver är önskvärt, få städer och kommuner bestämma i sina av vederbörande länsstyrelser fastställda lokala stadgor såsom renhållnings- och matvarustadgor. I fråga om anmärkning hos främmande hälsovårdsnämnd om otillbörligt förhållande med avseende å mjölk inom denna nämnds område, framhöll styrelsen, att hälsovårdsnämnden i konsumtionsorten har skyldighet att bevaka konsumenternas intresse, och att den sålunda bör äga rätt till den provtagnings, den

anser nödvändig, och följaktligen också ansvarar för kostnaden för densamma. Ett upphävande av denna rätt skulle enligt styrelsen innebära mycket stora risker i sanitärt hänseende. Slutligen meddelade styrelsen, att vissa förslag till förbättrande av konsumtionsmjölken vore att emotse.

Länsstyrelsen i Stockholms län konstaterar, hurusom hälsovårdsnämnderna ofta på grund av landskommunernas ringa folkmängd och svaga ekonomiska bärkraft sakna möjlighet att fullt tillfredsställande fullgöra uppgifter av här förevarande slag, samt att på grund härav hälsovårdsmyndigheterna på mångt håll alltjämt måste vara beredda att i kraft av hälsovårdsstadgans 10 och 45 §§ mom. 5 utöva viss födoämneskontroll även å produktionsorter inom annat hälsovårdsområde. Då befogenheten härtill måste anses vara av stor betydelse för livsmedelshygienen, kunde ett inskränkande härutinnan till områden, som saknade särskilda hälsovårdsnämnder, icke anses rådligt. I motionen påyrkade nya bestämmelser med tillägg i visst avseende till hälsovårdsstadgan syntes enligt länsstyrelsen ej vara av behovet påkallade. Enligt § 55 i nämnda stadga kan nämligen hälsovårdsnämnd hos vederbörande länsstyrelse göra framställning om åläggande för hälsovårdsnämnd i annat hälsovårdsområde att vidtaga åtgärder för avhjälpan av missförhållanden i avseende å den allmänna hälsovården. Nämnda bestämmelse finge även anses tillämplig i sådant fall som det av motionären åsyftade.

Svenska landskommunernas förbund anför, att avsikten med föreskrifterna i 10 och 45 §§ i hälsovårdsstadgan otvivelaktigt vore att göra kontrollmöjligheterna större än om hälsovårdsnämnds befogenhet begränsades till det egna området. Motionärens förslag förefölle att innebära en försämring av det nuvarande tillståndet härutinnan. Ett åläggande av i motionen angivet slag att efter anmälan inskrida mot vissa missförhållanden inom nämnds eget område syntes icke vara av behovet påkallad. Vederbörande tjänsteläkare och länsstyrelse kunna här ingripa mot försumlig hälsovårdsnämnd.

Utskottet.

För egen del får utskottet anföra följande.

I sitt över motionen avgivna utlåtande har medicinalstyrelsen framhållit, att otillbörliga förhållanden hos en mjölkproducent ofta upptäckas just vid av hälsovårdsnämnd å främmande ort föranstaltade provtagningar. Levereras mjölk från en producent endast till konsumtion utom produktionsorten, är det mera sällan, som hälsovårdsnämnden i produktionsorten har anledning att genom provtagning kontrollera denna mjölk, som ej är avsedd till försäljning eller förtäring inom hemorten. Hälsovårdsnämnden i konsumtionsorten har skyldighet att bevaka konsumenternas intressen och bör sålunda äga rätt till den provtagning, den anser nödig. Ett upphävande av denna rättighet skulle innebära stora risker i sanitärt avseende. I fråga om skyldighet att övervaka efterlevnaden av hälsovårdsstadgan och de i enlighet med densamma givna föreskrifter finnas redan nu nöjaktiga bestämmelser. Redan nu föreligger sålunda

ovillkorlig skyldighet för hälsovårdsnämnd att ingripa vid anmälan om förhållanden, som strida mot hälsovårdsstadgan eller inom vederbörande ort gällande speciella bestämmelser. Från denna synpunkt sett föreligga således ej skäl till ändrad lagstiftning. Utskottet anser sig i detta sammanhang böra erinra om föreskrifterna i § 55 mom. 2 hälsovårdsstadgan. Enligt dessa kan hälsovårdsnämnd hos vederbörande länsstyrelse göra framställning om åläggande för hälsovårdsnämnd i annat hälsovårdsområde att vidtaga åtgärder för avhjälpande av missförhållanden i avseende å den allmänna hälsovården. Enligt vad länsstyrelsen i Stockholms län framhållit lär denna bestämmelse få anses tillämplig å ett sådant fall som det av motionären åsyftade. Ett uttryckligt särskiljande mellan kommunalnämnd och hälsovårdsnämnd synes ej heller påkallat. I kommun, där särskild hälsovårdsnämnd ej finnes, utgöres hälsovårdsnämnden av kommunalnämnden. Någon saklig skillnad mellan dessa båda slags hälsovårdsnämnders uppgifter finnas ej. Vad som åvilar hälsovårdsnämnden härutinnan är detsamma som kommunalnämnden, i brist på särskild hälsovårdsnämnd, har att beakta och beivra.

Under åberopande av vad utskottet här ovan anfört samt av innehållet i de över motionen avgivna yttrandena, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion, nr 122, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 april 1936.

På utskottets vägnar:

ERNST ÅQVIST.

Närvarande: se utlåtandet nr 12.
